

3. ESKOLA ADINEKO KIROLA EGUNGO EGOERA GIPUZKOAN

3.1. EGUNGO EGOERAREN AZTERKETA

Egoeraren azterketa egin ahal izateko eta gure ingurunean eskola adineko kirolean dauden oztopoak identifikatzeko, honako gai hauei buruz hausnartzen has gaitezke:

Zein dira eskola-kirolean eta kirol klubetan desGAITASUNA duten edo ez duten haurrak eta gazteak **baztertzeko arrazoi nagusiak?**

Gipuzkoan **ba al dago oztoporik** eskola adineko kirolean? **Zein dira?**

Zein dira eskola adineko kirolean **parte hartzeko oztopoak?**

Zer hartu behar da kontuan zure ingurunean aniztasunarekiko arreta **hobetzeko?**

3.2. OZTOPOAK IDENTIFIKATZEA

ESKOLA ADINEKO KIROLAREN **baldintza garrantzitsuenak aztertu ditugu**, Merche Riosek 2009an Agora aldizkarian argitaratutako artikuluko batean oinarrituta eta hura egokituta.

Baldintzatzaile nagusiak honakoak dira:

1. Azpiegitura-baldintzatzaileak

- **Baliabide ekonomikoak.** Eskola adineko kirol egitura gehienek **ez dute baliabide nahikorik** ikasleen aniztasunari erantzun eta esku hartzearen kalitatea bermatzeko, ezta gorputz hezkuntzak eta eskola adineko kirolak planteatzen dituzten beharrak asetzeko ere (presakuntza, baliabide pedagogikoak, materialak, laguntza-pertsonak, etab.).
- **Irisgarritasuna eta diseinua pertsona guztientzat.** Ezinbestekoa da **kirol instalazioak, saioetan erabili beharreko materiala eta programazioa ikasleen beharretara egokituta egotea** (oztopoak kentzea, igogailuak, bainu-gela egokituak, laguntza teknikoak beharrezkoak direnean...).

2. Gizarte-baldintzatzaileak

Aniztasunari buruzko sentsibilizazioa eta informazioa lantzearen garrantzia, bestela jokabide insolidarioak, arbuioa eta saihestea eragin baitaitezke, eta horrek jazarpen, bullying eta bazterketa jokabideak ekar baititzake. Horregatik, funtsezkoa da aniztasunarekiko errespetuarekin eta bizikidetzarako balioekin zerikusia duten gaiei buruzko **gizarte sentsibilizazioko kanpainen prozesuari** laguntzea.

Taldearen jarrera

Aldez aurretik ez bada sentsibilizazio lanik egiten **aniztasunarekiko errespetua**, esanahirik zabalean (kultura, erlijio, genero, funtzio, ideologia aniztasuna eta abar) sustatzeko, baliteke hori ez ulertzea eta gaitzespena sortzea. Garrantzitsua da mugei ondorioak ulertzea, **enpatiarene eta ekitatearen balioa** lantzea, eta abar. Baliteke errespeturik gabeko jarrera segregatzaileak agertzea, eta monitorean lana batere ez erraztea. Jarrera horiek ez dira pasatzen utzi behar, neutralizatu eta berriz hezi behar dira. Hala ere, baliteke inguru-neak gu harriztatzea bere elkartasun, empatia eta ulermen mailarekin.

3. desGAITASUNA izan ala ez laguntza-premiak dituzten ikasleen baldintzatzaileak

Orokortzeko asmorik gabe, **automarjinazioa** eta arreta arazoak, gizarte harremanetan **zailtasunak** eta onarpen eta autoestimua maila baxua **dituzten** ikasleak aurki ditzakegu.

4. Praktikaren baldintzatzaileak

Gorputz hezkuntzaren eta eskola adineko kirolaren gutxiespena

Oso garrantzitsua da Ikastetxeko Hezkuntza Proiektuak (IHP) behar diren baliabideak kontuan hartzea eta eskaintzea. Bestela, gerta daiteke desGAITASUNA duten ikasleentzat benetan beharrezkoak diren baliabideak kontuan ez hartzea.

Kirol monitoreen prestakuntza

Prestakuntzak eta aurretiko esperientziek garrantzi handia dute esparru horretan, eta prozesu inklusiboak bultzatzen dituzte, ikasleen parte hartzea area-gotuz. Lehen aldiz kirol saioetan desGAITASUNA duen pertsona bat bere ardurapean duen monitorearentzat ez da erraza, eta askotan jarraibide errazak behar dituzte, egoera normalizatzen eta egokitzen ikasteko, arriskuak gutxitzeko eta beldurrak ezabatzeke.

Beldur horiek logikoak dira, neurri batean, eta horretaz jabetu behar dugu, baina ez dute INKLUSIO FALTSUA bultzatu behar, hau da, zailtasunen bat duten ikasleen eta taldeko gainerako ikasleen arteko interakzioa oso txikia denean, eta, batzuetan, kirol arloko saioetan duten parte hartzea pasiboa denean. Horregatik, monitoreen prestakuntzaren garrantzia azpimarratu behar dugu, eta gainerako ikasleei beharrezko informazioa baino ez eskaini.

Hauek dira aipatzea merezi duten "ohiko jardunbide desegokietako" batzuk

- Bertaratu besterik ez egitea, jardueraren eta taldearen parte ez sentitzea.
- Rol pasiboak bere gain hartzea, egiten uztea, arbitro papera etengabe hartzea.
- Pertsona saioan egotea, baina bertan parte ez hartzea, harekin elkarreraginik ez izatea.
- Eskola-kirolean ez parte hartzea eta beste mota bateko saioekin ordezkatzea.
- Banakako jarduerak egitea, gainerako ikas-kideak alde batera utzita, ohiko jarduera gisa.

Irakaskuntza-estrategia desegokiak aplikatzea

Inklusioari dagokionez, taldea eta desgaitasuna duten eta/edo desgaitasunik ez duten ikasleak motibatu gabe geratzea eragin dezake, eta kirolean bazterketa egoerak sortzea.

Monitoreen edo kirol teknikarien egoera propioa

Monitoreen ezaugarri desberdinek, aurretiazko esperientziek, ideologiak, konponbideak bilatze-

ko orduan duten jarrerak, berrikuntza-gaitasunak, balio eskalak, enpatia mailak eta inplikazio mailak desGAITASUNA duten pertsonen hezkuntza-aukerak baldintzatu ditzakete, eta, beraz, ikasteko baldintza hobeagoetan edo okerragoetan koka ditzakete pertsona horiek; eta, gainera, kontu garrantzitsua halaber, gainerako ikasleekin harremanak izateko eta parte hartzeko aukerarik gabe utzi ditzakete desGAITASUNA duten ikasleak.

Familia faktorea

Semeak edo alabak min hartzeko, okerrera egiteko edo esperientzia txarrak izateko belduraren aurrean familiak erakusten duen jarrerak, askotan gehiegi babestekoa, baliteke eragitea lehenago inklusio faltari buruz deskribatutako ondorio horietakoren bat.

Kontuan hartu beharreko beste alderdietako bat da zaila dela desgaitasuna barneratzea eta eta onartzea. Prozesu konplexua da, pertsona bakoitzaren eta inguruan dituen laguntza eta jasotzen dituen aholkuen arabera.

desGAITASUNA duten ikasleei buruzko aurretiazko informazioa

Diagnostikoa, batzuetan, oztopo bihurtzen da parte hartzeko eta ikasteko, jardueraren ardura-dunek halakorik baliatzerik ez dutenean. Oinarriko mediku informazioari dagokionez, monitoreengana iristen bada, oso modu sintetikoan iristen da, eta askotan ez du inolako orientaziorik ematen **kontraindikazioei** buruz, nahiz kontuan hartu beharreko informazio oso garrantzitsua den. Bestalde, datu horiek oso sentikorak dira, eta datuak babesteko legearen mende daude; beraz, **kontu handiz kudeatu behar ditugu dokumentu horiek**. Era berean, **arreta berezia jarri behar dugu diagnostikoei buruzko informazioarekin, eta ikasleen eta haien familiaren interesak lehenetsi behar ditugu beti**, zuhur jokatzuz, familliei informazioa emanez eta "etiketa posibleak" saihestuz.

Jarduera fisiko egokitu eta/edo inklusiboko espezialistak ez egotea.

Arlo horretako espezialista bat bertan egongo balitz erregulariki, irakasleen jarrera inklusiboa indartuko litzateke, eta irakaskuntzaren kalitatea eta monitoreen segurtasuna eta motibazioa areagotuko lirateke.

3.3. GIPUZKOAKO ESKOLA KIROLEKO PROGRAMAREN AZTERKETA

ESKOLA KIROLEKO PROGRAMA GIPUZKOAN Gipuzkoako Foru Aldundia, 2019/2020 ikasturtea

Gipuzkoan 6 eta 16 urte bitarteko 88.024 haur eta gazte daude; horietatik 1.275ek desGAITASUN motaren bat dute.

2019-2020 denboraldiko ESKOLA KIROLEKO JARDUERA PROGRAMAN 23.004 neskak eta 28.551 mutilek hartu dute parte; horien artean lehiaketa-kirolariak eta irakaskuntzako kirolariak izan dira.

2022ko DENBORALDIA	Neskak	Mutlak
KIROLARIAK Partaidetza lehiaketak	18.156	24.446
KIROLARIAK Ikaskuntzarako jarduerak	11.896	13.460
KIROLARIAK GUZTIRA (datuak errepikatu gabe)	30.052	37.906

Hastapeneko jarduerak kirol modalitateak irakasteko jarduerak dira, lehiaketetan parte hartzeari lotu gabeak, horietan parte hartu nahi duten ikasle guztiei zuzenduak, kirola egiteko gaitasunen ondoriozko murrizketarik gabe.

Epigrafe honetako jarduerak hainbat ezaugarri dituzte, lortu nahi dituzten helburuen arabera. Ondorioz, hiru talde bereizten dira:

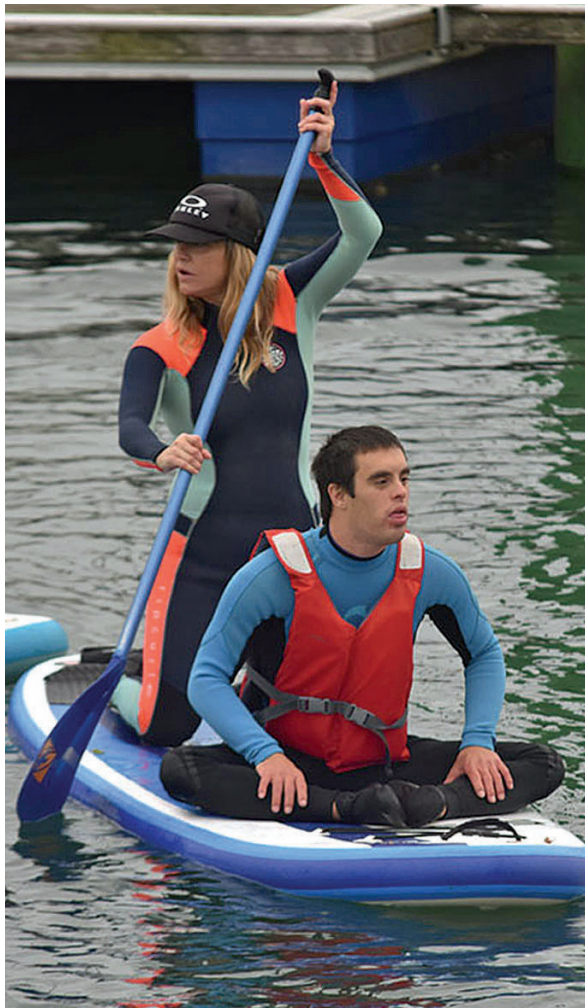
- **Erabilgarriak:** eguneroko bizitzan oso erabilgarriak diren kirol teknikak edo modalitateak ikasteko jarduerak dira (adibidez, igeriketa).
- **Jolas jarduerak:** ohikoak ez diren jarduerak edo ohikoak ez diren instalazioetan egitekoak ahalbidetzeko jarduerak dira (hipika, adibidez).
- **Kirol jarduerak:** eskola-eremuan atzera egiten ari diren edo ezarpen eskasa duten kirol modalitateak sustatzera bideratutako jarduerak dira (adibidez, boleibola, esgrima, etab.).

Programaren helburua da Gipuzkoako 8 eta 12 urte bitarteko haur guztiak kirola egiten hastea, kirol preskakuntza epe luzerako prozesutzat hartzen duen eredu batekin. Eredu horretan, eskola ume guztiei zenbait kirol ezagutzeko aukera eskaintzen zaie. .

*(Gipuzkoako eskola-kiroleko jardueren 2019-2020 programatik ateratako datuak)

desGAITASUNAK DITUZTEN ESKOLA UMEENTZAKO JARDUERAK

Hezkuntza-sisteman **desGAITASUNAK** dituzten **ikasleak sartzeak** isla izan behar du **kirol jardueretan**. Ildo horretatik, ahal den neurrian, **ikasle guztiek, salbuespenik gabe**, bere hastapen- eta lehiaketa **kirol-jarduerak** bere ikastetxeko eta/edo klubeko ikasleekin **egin ahal izango dituzten testuingurua prestatu beharko da**. Horretarako, hastapen kanpainen deialdietan jarduera inklusi- boei buruzko informazio espezifikoak bilduko da. Informazio horren helburua izango da jardueren edukia ikasle guztiei egokitzea, ikasleek dituzten beharrak eta/edo desGAITASUNAK direnak direla (**EKI estrategia**: abiapuntua, beraz, etengabe-ko bilaketan oinarritutako prozesu bat abiaraztea izango da, aniztasunaren arreta hobetzeko, eskola-kirola, hezkuntza-komunitatearen gainerako esparruen artean dagoela ulertuta, mugak identifikatu beharko direlarik eta inklusio prozesuak bermatzen dituzten estrategiak zehaztu beharko direlarik).

Surf inklusiboko jarduera

Ingurunearen baldintzak direla eta, ezinezkoa bada praktika inklusibo bat eskaintzea desGAITASUNA duten ikasleek bere erreferentzia-taldearekin parte hartu ahal izateko, ahalegina egingo da desGAITASUNA duten ikasleentzat jarduera espezifikoak antolatzeke, ingurune elkarre- kagarrienekiko lankidetzan (**EKE programa**: horre- la, kolektibo horri aukera eman nahi zaio jarduera fisiko eta/edo kirol jardueren bitartez esperientzia motorrak izan ditzan, dauzkan behar espezifiko- ei erantzun egokia emango dien testuinguru batez. Helburu nagusia izango da desgaitasuna duen edozein pertsona bere ingurune hurbilenean jo- las eta kirol jarduerak egin ahal izatea, eta, beraz, desgaitasuna duten ikasleentzako kirol jarduera espezifikoak bermatzea 6 urtetik 21 urtera bitar- tean (ikasgela egonkorretako ikasleak eta ZIG), ki- rol ibilbide desberdinak asetzen saiatuz pertsona bakoitzaren premien eta lehentasunen arabera.

Horretarako, azken urteotan, **Gipuzkoako Foru Aldundiak** hainbat dirulaguntza-ildo garatu ditu, eta horiek, praktikan, baliagarriak izan dira **desGAITASUNA** duten ikasleen **premia espezifi- koei erantzuteko sare bat** finkatzeko.

Sare hori ehuntzen joateko askoren elkarlan eta inplikazioa izan da, tartean izan baitira ikastetxeak, Berritzeguneak*, **udaletako kirol zerbitzuak, desGAITASUNA** duten pertsonen **elkartek** –bere kolektibo- ei zuzendutako kirol jardueretarako pro- gramak garatzen baitituzte–, desGAITASUNA du- ten pertsonentzat lurraldean dauden kirol klub espezifikoak, bere baitan jarduera egokituak eta/edo inklusiboak dituzten kirol klubak eta, jakina, **Gipuzkoako Kirol Egokituen Federazioa**.

Gainera, **GFAk** talde horiek eskola-kiroleko eta udaletako tokiko egituretan integratzearen alde egindako apustuari esker, Gipuzkoako zenbait es- kualdetan tokiko kirol-eragileen esku geratu da kudeaketa, eta **Gipuzkoako Kirol Egokituen Fede- razioak** aholkularitza eta laguntza eskaintzen die prozesuan, eskualdeko kirol-eragile arduradunei.

* Berritzeguneak: unibertsitatez kanpoko irakaskuntza-mailetan hezkuntza berritzeko eta hobetzeko zonako eta/edo lurraldeko la- guntza-zerbitzuak dira (Eusko Jaurlaritza).

ESKOLA KIROL EGOKITUAREN SAREA (GKEF)

Euskal Autonomia Erkidegoan gero eta haur gehiago daude desgaitasunen baten ondorioz laguntza behar dutenak. Ikasle horiek ikastetxe arruntetan integratuta daude, desgaitasunik ez duten ikaskideekin batera, batzuk inklusioan, eta beste batzuk gela egonkorretan edo 21 urtera arteko zeregin ikaskuntza geletan. Haur eta gazte horietako askok ez dute aktiboki parte hartzen Gorputz Hezkuntzako eskola-orduetan, ezta Gipuzkoako Foru Aldundiak bultzatutako Eskola Kiroleko programan ere, edo esperientzia txarrak izan dituzte.

2006. urtean, GKEFk Eskola Kirol Egokituaren Programa jarri zuen abian, desgaitasuna zuten gazteen zenbait familiaren eskaerari erantzuteko. Izan ere, familia horiek bere ikastetxearen barruan zein bere bizilekutik gertu zeuden kirol klubetan garatutako kirol jarduera guztietatik kanpo geratzen ziren. Proiektu horren bidez, beraz, eskola-kirolaren eremuarekin lotutako aisialdiko jardueren beharrak ase nahi ziren. Jarduera horiek desgaitasunen bat izan eta hainbat arrazoiengatik kanpoan geratzen ziren gazteei zuzenduta zeuden, eskolaz kanpoko ordutegian.

2006tik programa hori GKEFk garatzen du, Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzarekin (Gipuzkoako Foru Aldundiko Kirol Zerbitzuko funtzio delegatuak), eta 2017tik, kirolean desgaitasuna duten pertsonen arreta emateko Gipuzkoako ereduaren barruan, bai GKEFk bai GFAko kirol zuzendaritzak bilatzen dutena da, ikastetxeak izatea bere eskola-kiroleko eskaintzaren barruan EKE taldeak antolatu eta programatzen dituztenak.

Bizi-kalitatea hobetzeraz, osasuna sustatzeraz, segurtasuna eta autoestimua hobetzeraz eta ikasleen nahiz familia-ingurunearen ongizate orokorra hobetzeraz bideratutako programa da. Programa osatzeko, **ESKOLETAKO SENTSIBILIZAZIO JARDUNALDIAK, ASTEBURUETAKO AISIA ETA KIROL JARDUERAK ETA UDALEKUAK** antolatzen dira (jarduera horiek GFAko Kirol Sailaren ohiko finantzaketatik kanpo geratzen dira), hain zuzen ere kirol eta kultur esperientzia berriarako aukerak sortzeko eta familia eta lana uztartzea ahalbidetzeko helburuarekin.

ESKOLA KIROL EGOKITUKO EGITURAKETA ESTRUCTURA DEL DEPORTE ESCOLAR ADAPTADO

GIPUZKOA 2022

ESKUALDEAK | COMARCAS

DONOSTIALDEA

BURUNTZALDEA

UROLA KOSTA

UROLA ERDIA

BIDASOA

OARSOALDEA

GOIERRI

UROLA GARAIA

TOLOSALDEA

DEBAGOIENA

DEBABARRENA

GKEF-FGDA bidez

GKEF-k antolatutako eskola-kirola
Deporte escolar organizado por FGDA

Udalaren bidez

Udalak antolatutako eskola-kirola
Deporte escolar organizado por los
ayuntamientos

Tokiko EK bidez

Eskola-kirolaren tokiko egiturak
Estructuras locales del deporte escolar

Mindara Kluba

Club Mindara

Kirolak irribarre guztiak behar dituelako!
Por que el deporte necesita todas las sonrisas.

www.facebook.com

GipKirolEgokitu

gipkirolegokitu

GKEF-FGDA

Gipuzkoako Kirol Egokituaren Federazioa
Federación Gipuzcoana de Deporte Adaptado

+ INFO

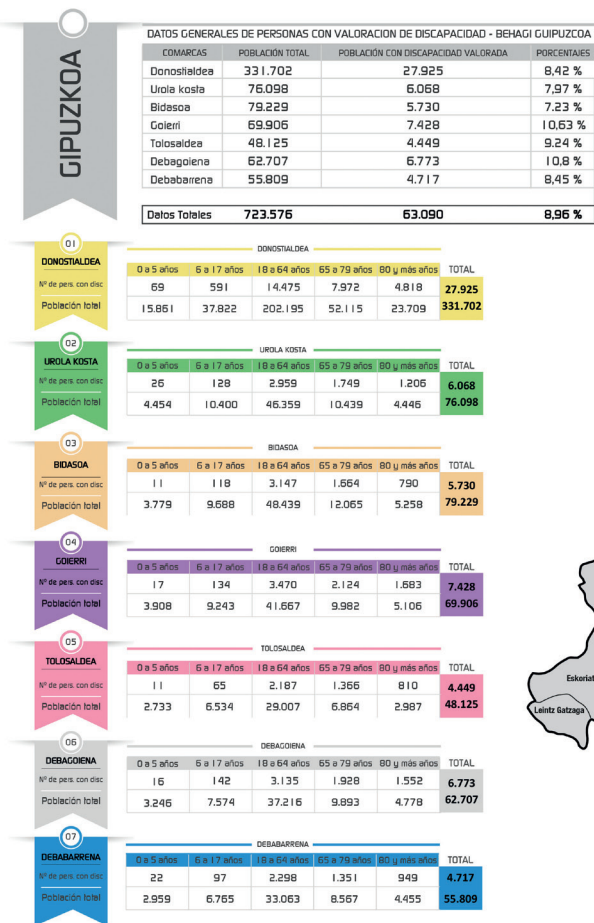
Paseo de Anoeta, nº 5,
20014 Donostia
943 462 514

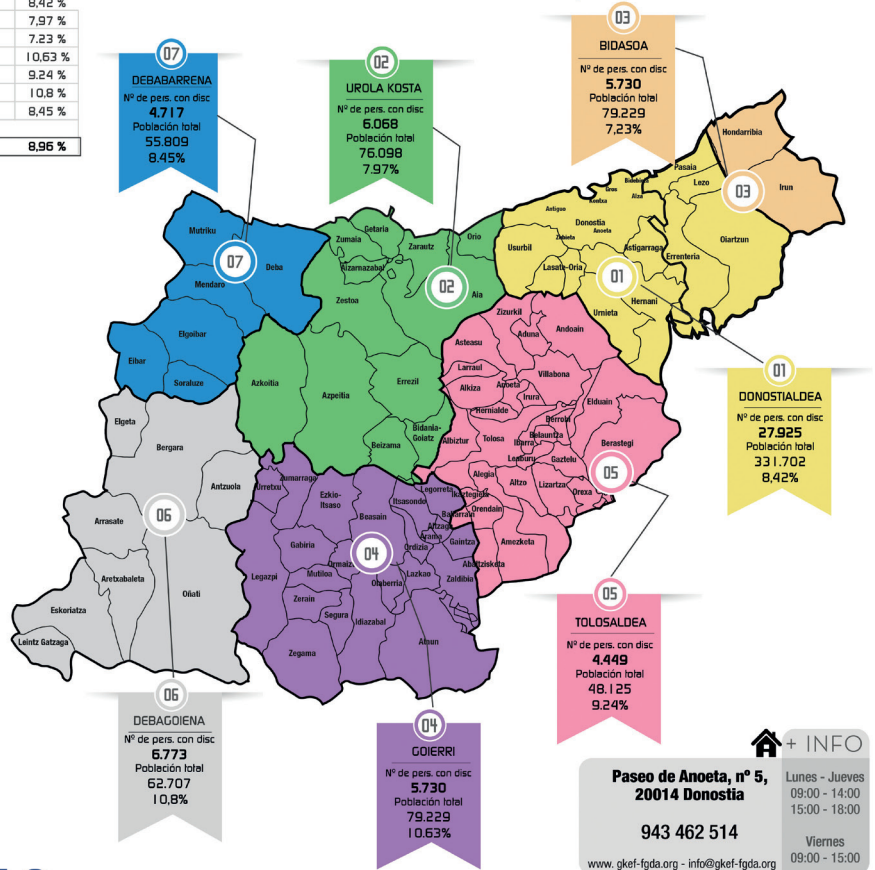
de LUNES
a VIERNES
09:00 - 14:00

www.gkef-fgda.org

info@gkef-fgda.org

DATOS DE PERSONAS CON VALORACIÓN DE DISCAPACIDAD DE GIPUZKOA (BEHAGI: Observatorio social de Gipuzkoa 2019)

Eskola-kirola, une eta testuinguru guztietan, hezkuntza-parametroen arabera gara dadin, Gipuzkoako Foru Aldundiak konpromisoa hartu du, programa honetako jarduerak egiten dituzten erakundeek eta langileek, parte hartzen duten ikasleekiko tratu egokia izango dutela bermatzeko; hala, erakunde eta langile horiek prestakuntza-giro positiboa sortuko dute eta, beraz, eragotzi egingo dute eskolako kirol jarduera hezkuntza-orientabidetik aldentzen duten larderiazko jokabideak, umiliagarriak edo iraingarriak agertzea.

Hala ere, oraindik pertsona askok ezin dute kirola egin eskola adinean, zenbait arrazoi tarteko, eta **2019an Gipuzkoako Desgaitasunaren Behatokitik** ateratako datu eguneratuek horixe berresten dигute.

Gipuzkoan, 6 eta 21 urte bitarteko 1.544 pertsonak dute desGAITASUNAREN balorazio izapide-tua (2020ko urtarrikoko datuak).

Adin horretako 285 pertsona inguruk jolas li-zentzia edo jolas txartela dute Gipuzkoan, eta GKEFren eta haren klubaren babespean daude; 80 neska eta 205 mutil dira, adin tarte horretan desGAITASUNA duten pertsona guztien % 18,45.

INKLUSIOA AHALBIDETZEKO ALDERDIAK ETA INKLUSIORAKO OZTOPOAK

Eskola-kirolaren programak hezitzailea izan behar du, eta eskola adinean dauden 6-16 urteko biztanleen interesei eta beharrei erantzun nahi die lehentasunez. Desgaitasuna duten gazteen kasuan, kirol eskaintza 21 urtera arte zabaltzen dugu, adin hori bete arte, hezkuntza-sisteman sartuta daudelako. Eta ez dagoelako kolektibo horrentzako antolatutako udal eskaintzarik.

HELBURU NAGUSIAK

- Nahi duten ikasleek eskola-kiroleko proposamenetan parte hartzea.
- Ikasleek zenbait kirol modalitate ezagutzea.
- Ikasleek kirola praktikatzeko eta gozatzeko gaitasun eta trebetasun nahikoa eskuratzea.
- Ikasleek kirol ohitura hartzea, eta, beraz, bizi-zikloan onuragarria izango zaien bizimodu osasungarria bereganatzea.

A) INKLUSIOARI DAGOKIONEZ PROGRAMAK AHALBIDETZEN DITUEN ALDERDIAK

- Prestakuntza-giro positiboa sortzea eta, beraz, eskolako kirol jarduera, hezkuntza-orientabideetik aldentzen duten larderiako jokabideak, umiliagarriak edo iraingarriak agertzea eragozteak.
- Hastapeneko jarduerak kirol modalitateak irakasteko jarduerak dira, lehiaketetan parte hartzeari lotu gabeak, horietan parte hartu nahi duten ikasle guztiei zuzenduak murrizketarik gabe.
- Inklusiora eta kirol egokituaren eskaintzara bideratutako ekintzetarako eta politikak definitzeko esparru bat diseinatzea.
- Eskola adineko kirolean inklusioa lantzeko jarduera zehatzak garatzea.
- desGAITASUNEN bat duten pertsonen kirol jarduera sustatzeko finantzaketa handitu izana azken urteetan.

- *Jolas Hezi* programaren ezarpena alternatiba ona izaten ari da, eta horretan aurrera egiten eta hobetzen jarraitu beharko genuke. Programa horren helburua benjamin aurreko (6-8 urte) kategoriako ikasleen oinarritzko gaitasun motoreak hobetzea da. Hori dela eta, garrantzitsua da jolas, jarduera fisiko ludiko, gorputz adierazpen eta bestelakoen sorta zabal batez ikasleen garapen integrala bideratzea. Gipuzkoako Foru Aldundiak bultzatzen duen programa honek, nesken aukera-berdintasuna eta ahaldu motorra sustatu nahi ditu.

B) INKLUSIOA BALDINTZATZEN DUTEN PROGRAMAKO OZTOPOAK

- Programa hezitzailea den arren, eta hasiera batean ikasle guztientzat, **ez dira beti kontuan hartzen desGAITASUN fisikoak, sentsorialak edo intelektualak dituzten ikasleen laguntza beharrak edo laguntzarik gabeko egokitze beharrak**, eta oso gutxitan egokitzen zaizkie metodologiak, arauak, materiala eta/edo araudiak.
- Batzuetan, **inklusiio esaten zaio jardueran egote hutsari**, ingurunearekin aldeztu aurretik egin beharreko kudeaketa- eta komunikazio lana kontuan hartzeke (familiekiko harremanak, ingurunearen sentsibilizazioa, gainerako haurrekiko lana, espazioak, arauaren egokitzapena, etab.).
- Programaren helburuak prestakuntza eta hezkuntza arlokoak diren arren, garatu beharreko edukiak lehian oinarritzen dira nagusiki, eta, ondorioz, **desGAITASUNA duten ikasleen eta beste gaitasun eta interes batzuk dituzten ikasleen bazterketa kasuak** sortzen dira.
- MONITOREAK ETA ENTRENATZAILEAK. Eskola-kiroleko irakasleen erdiek baino gehiagok ez dute etorriko den kiroleko profesionali buruzko legera egokitutako kualifikaziorik eta prestakuntzarik (EJren dokumenturako esteka). **Irakasleen eta haien koordinatzaileen prestakuntzak eta kualifikazioak baliabideak eta gaitasunak falta dituzte, eskola-kirolaren foru programan proposatutako hezkuntza-helburuak lortzeko beharrezkoak. Batzuetan, ikasleak "helduak balira bezala" entrenatzen dituzte; horrelakoetan ez dago banaka ez taldeka egokitutako helburu eta metodologia espezifikorik.**

Kirol-eragile batzuek, bere interesak haurren interesen aurretik jarrita, ez dituzte betetzen programaren aginduak eta eskola-kirolaren

kontsensua, eta arriskuan jartzen dituzte bai lortu nahi diren helburuak bai eta haurren ongizate orokorra ere.

- Hezkuntza eta kirol arloko eragileen arteko koordinazioa oso urria da oraindik.
- Ez dago erabateko inklusioa errazten duen beste jarduera-aukerarik, normalean kooperazio eta oposizio jarduera lehiakorrak izaten direlako. Inklusioa oso zaila da lehiaketak lehen-tasuna duen lekuetan, desGAITASUNAREN errealitate desberdinen aurrean zorrotz jokatzeko duen araudi batean oinarritzen baita. Horregatik dira garrantzitsuak lehiaketarik gabeko ekimenak, kirol ikaskuntzaren prozesuan oinarrituak.

Haurtzaro K.E.

HORREGATIK GUZTIAGATIK, GIDA HAU EGIN DUGU, GIPUZKOAN ESKOLA-KIROLA DISEINATZEN DUTEN PERTSONEK AHAL DEN GUZTIAN BERE INKLUSIO PROZESUAK HOBETZEKO BALIABIDE BAT IZAN DEZATEN, ETA BESTE AUKERA BATZUK BEHAR DITUZTEN PERTSONENTZAT KOMUNITATEAN DAUDEN ALTERNATIBAK AZTER DITZATEN.

ESKOLA KIROL EGOKITUA

- **Horregatik guztiagatik**, azken urteotan GIPUZKOAN egin den **eskola-kirol egokitua-ren (EKE) eskaintzaren hedapena tokiko eskola-kirolaren eskaintzarekin batera egin da**, pertsona asko ezin direlako erraz integratu, ingurune oztupoak direla-eta. Gure ustez, **eskola-kirolaren ereduak irekiagoa, eskura-garriagoa eta esperientzia duten profesionalak zuzendua izan beharko luke**; profesional horiek ezagutu egin behar dituzte parte hartu nahi duten pertsonen inklusioa erraztuko duten metodologia egokiak.
- **Zenbait eskualdetan, eskola-kirol egokitua-ren eskaintzak homogeenagoa izan beharko luke, eta komunitatean inklusioa ahalbidetzeko baliabideak izan beharko lituzke.**
- **Ikastetxe batzuetan, jarduerak inklusioan dauden haur eta gazte guztiei egokitzeko egin da lan, baina beste ikastetxe batzuetan ez dute baliabiderik edo prestakuntzarik horren inguruan**; beraz, egoera planteatu nahi ez izateaz gain, ez zaie erantzun egokirik ematen zailtasunak dituzten ikasleei. Batzuetan diskriminatu egin dituzte, agian nola jokatu ez jakiteagatik eta ezagutzarik ez izateagatik.
- **Eskola-kiroleko jardueretan izena emateko prozesuan, desGAITASUNA duten haurren edo gazteen familia batzuek bere burua baztertzen dute**, uste baitute eskaintza ez dela bere seme-alabentzat. Horregatik, garrantzitsua da inguruan **egin ditzaketen jardueren buruzko orientazio egokia** ematea.
- **Egiaztatu dugu batzuetan desGAITASUNA duten haur eta gazteak salbuetsita daudela curriculumeko gorputz hezkuntzako eskoletatik**, edo ez dituztela kontuan hartzen jarduera askotan; are gehiago, batzuetan txangoetatik edo ekitaldietatik ere kanpo uzten dituzte. **Kasu batzuetan, ezjakintasunagatik, prestakuntzarik ezagatik eta beldurragatik gertatzen da hori**. Kasu askotan, parte hartzea ahalbide dezaketen ingurune baliabideak ere ez dira ezagutzen.
- Kontuan izan behar dugu **familia batzuek errefus eta baztertze esperientziak izan dituztela kirolean, eta horrek sistemarekiko mesfidantza eragiten diela**.

GIDA HONEN AURRETIKO AZTERKETA

2018an, federazioak azterlan bat egin zuen Gipuzkoako 21 ikastetxerekin. Hona hemen konklusioak.

Jaso ditugun esperientzien arabera, **ikus daiteke eredu lehiakorrenak direla baztertzailenak desGAITASUNEN bat duten ikasleentzat**, eta jarduera kooperatiboak dirudite egokienak ikasle horien inklusiorako. **Ez dugu zertan kirol ibilbidea mugatu, desGAITASUNA duten ikasleak izate hutsegatik.** Kontuan izan behar dugu ikasle horiek, askotan, bere adin taldeko gainerako pertsonen baldintza berberetan parte hartu nahi izaten dutela.

Egiaztatu ahal izan dugunez, lehiaketan oinarritutako ereduetan ere, Gipuzkoako zenbait eskualdetan eskola adineko kirolean inplikaturako eragileak gai izan direla kirol saioen araudian aldaketak egiteko eta **egoera desberdinetara ego-kitzeko, inklusio esperientzia positiboak sortuz** horrela.

Jarraian, azterlaneko konklusioetako batzuk aipatuko ditugu:

- **Gorputz hezkuntzan eta eskola adineko kirolean prestakuntza espezifiko eskatzen da etengabe.** Gehien eskatzen diren gaien artean, honako hauek daude: desGAITASUNAREN baldintzatzaileei buruzko ezagutza handiagoa; inklusioa bideratzeko modua, bai gorputz hezkuntzan, bai eskola-kirolean; desGAITASUNA duten ikasleen ezaugarriak; nola heldu inklusioaren gaiari oro har; balioetan nola hezi; sortzen diren gatazkak nola konpondu; nola sentiarazi ikasle guztiak gelako kide; eta abar.
- **Ikastetxeak ez daude beti behar bezala ego-kituta:** oraindik ikastetxe askok ez dute barneratuta irisgarritasun unibertsalaren ikuspegia eta herritar guztientzako diseinua. Askotan zailtasunak ikusten dira espazioetako seinaleztapenean, eta espazio apenas intuitiboak, aldagela egokitueta arazoak, igogailurik eta informaziorik eza, jarduera inklusiboen diseinua, etab. Beharrezkoa da irakasleak jabetzea ikuspegi horrekin eraikitzen den guztia positiboa dela gizarte osoarentzat.

Mindara Kirol Kluba

- **Ikastetxe batzuetan laguntza teknikoak eta ekipamendu espezifiko behar dituzte, baina ez dute beti izaten.**
- **Ikastetxe gehienek ez dute behar adina baliabide** aniztasunari irakaskuntzaren kalitatea bermatuz eta beharrak aseztatzeko.
- Pertsona batzuentzat, **eskaintako jarduerak batzuetan lehiakorregiak dira eta ez dute ikasle guztien parte hartzea errazten.** Beste-lako jarduera alternatiboak eskatzen dira, naturan kirola egitea edo dantzarekin, gorputz adierazpenarekin edo jarduera kooperatiboekin lotutako beste kirol esperientzia edo esperientzia artistiko batzuk bizitzea, etab.
- **Zailtasunak daude profesionalek esku hartzeko informazio egokia eta beharrezkoa izan dezaten;** beste batzuetan, ez da aukerarik ematen desGAITASUNA duten ikasleak inskribatzeko, eta, askotan, familiek alde aurretik baztertu egiten dute aukera hori, uste dutelako bere seme-alabek ezin dutela parte hartu.
- Inkestatu batzuek bat egiten duten alderdi nabarmenetako bat da **familiek ez dutela** seme-alabek egin ditzaketen edo egin ezin ditzaketen kirol jarduerari buruzko **aholkuak eta orientabideak emango dizkien erreferenterik.**
- **Ez dago** ikastetxeko eragileen artean koordinatzera begirako **komunikazio protokolorik**, are gutxiago eskola adineko kirol-eragileekin koordinatzekorik.
- **Ikastetxeak ez du beti jakiten zer aukera dau-den** eskolan edo komunitatean eskola-kirola egiteko.
- **Familia askok ere esperientzia onak izan dituzte prozesu horretan,** normalean motibazio berezia eta kirolaren ikuspegi hezigarriagoa duten pertsonekin topo egin dutelako. Pertsona horiek jakin dute, eta badakite, bere komunitatean kirola hobeto kudeatzen, justizia sozialaren eta ekitatearen ikuspegiarekin.

ESKOLA ADINEKO KIROLEKO PROFESIONAL,
PROGRAMA ETA ESPERIENTZIA ZEHATZAK
EZAGUTU DITUGU, BALIABIDE GUTXIREKIN
ETA MODU NATURALEAN
OSO LAN ONA EGITEN DUTENAK
DESGAITASUNA DUTEN HAUR ETA GAZTEAK
KIROL JARDUERAN SAR DAITEZEN ERRAZTEKO.

GIPUZKOAKO JARDUNBIDE EGOKIAK

Jarraian, Gipuzkoako eskola adineko kirolean jasota dauden jardunbide egokien eredu batzuk aipatuko ditugu:

ESKUALDE MAILAN:

- Zenbait eskualdek, ikastetxeak udalarekin elkarlanean, eskola-kiroleko azpieskualde mailako egiturak sortu dituzte. **Kirolean desgaitasunen bat dutenentzako arretaren erreferentzia-esparrua garatzeko, azpieskualdeko egiturek EKE taldeak integratu dituzte bere egituran.**
- Eskualdeko kirol- koordinatzaileen mahaiaren bidez, inor jardueretatik kanpo gera ez dadin saiatzeko diren zenbait eskualdetan, eta **kirolaren araudia ahal den guztietan egokitzen dute** eskola- ume guztien partehartzea bermatzeko. **Bestalde, lehiarik gabeko "balioen" liga bat antolatzen da, inguruko klubak laguntzarekin,** honako kirol hauek probatzeko aukera eskainiz: surfa, arrauna, softbola, bizikletako irteerak, mendizaletasuna, errugbia, kirol egokitua, etab. Parte hartze handiko liga hezitzaileak dira, eta horietan garrantzitsuena esperientzia alternatibo berriak ezagutzea eta jarduera bakoitzean sortzen den giroaren bidez balioak partekatzea da.
- **Parte hartzean oinarritutako ereduak,** zeinetan kontuan hartu beharreko ezaugarrietako bat da asteburuetan, ikastetxeen artean lehiatu beharrean, taldeak antolatzen direla, **zenbait zentrotako haurrak kirol topaketak egiteko nahastuta.**
- **Hezkuntza- eta partaidetza-balioen alde, eta esperientzia eta kualifikazio handiko profesionalak kontratatzearen alde** egiten duten ereduak.
- Gipuzkoako eskola-kirolak duen eredu unibertsal eta inklusiboenetako bat da **Gipuzkoako Foru Aldundiaren Igeriketan Hasteko Kanpaina** (Igeriketa Sustapen Kanpaina). Izan ere, Irunen izan ezik, Gipuzkoako gainerako herrietan Lehen Hezkuntzako 1., 2. eta 3. mailako ikasleek igerian ikasteko aukera dute. Eredu honek ia 30 urte daramatza martxan.

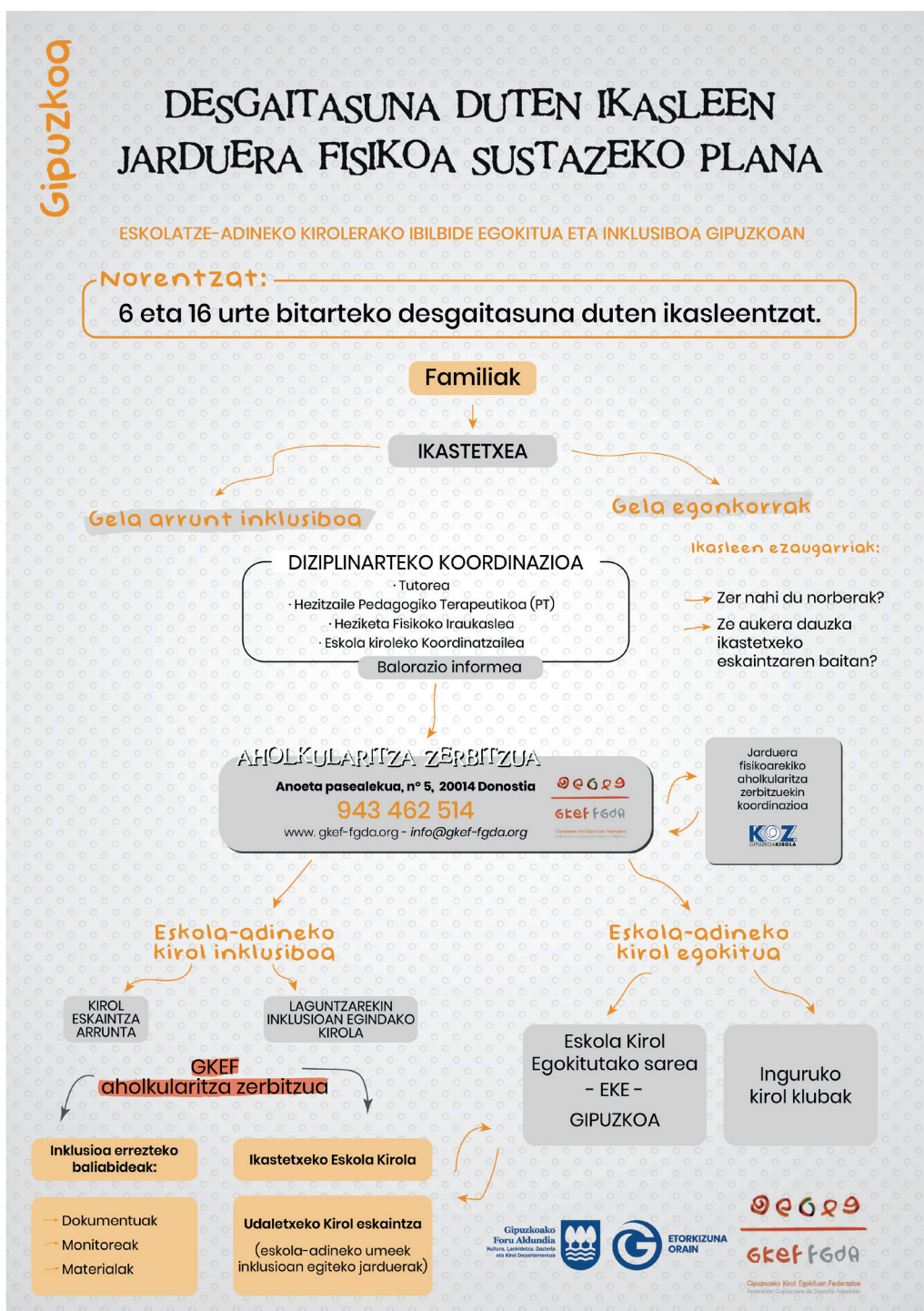
UDALERRI MAILAN:

- Zenbait Udalerri, eskolaz kanpoko eskaintza- ren diagnostikoa egin ondoren eta "aisialdiak kirola barneratzen duela, baina kirolak askotan aisialdia alde batera utz dezakeela" kontuan hartuta, **jarduera inklusiboagoak, ziurgabetasun handiagokoak eta pluralagoak planteatzen hasita daude, ikaskuntza esperimentazioaren eta gozamenaren bidez bul- tzatzeko asmoz dihardutenak, gazteei bere aisialdiaren kudeaketa eraman dezaten ahal- bidetuz, bere interesak eta lehentasuna era- kutsi ahal izan ditzaten** (esate baterako Ziri- mara).
- Eskola-kirolari buruzko jardunaldien ohiko egutegian **kirol egokituaren bidezko senti- bilizazio jardunaldien aldeko apustua** egiten duten udalerriak.
- **Bi eredu** dituzten ikastetxeak, **bata lehiakorra eta bestea parte hartzailea,** baina betiere kon- notazio hezitzaile eta inklusiboak dituztenak, balioak transmititzeari lehentasuna ematen diotenak, etengabeko prestakuntza dutenak eta koordinatzaileen tutoretza dutenak errefe- rente pedagogiko gisa.
- Ikastetxeetan 6 eta 8 urte bitarteko ikasleen- tzat eskaintzen diren eskola-kiroleko jardue- tarako oinarritzko erreferentzia gisa **Jolas Hezi** programaren aldeko apustua egiten duten ikastetxeak. (ESTEKA)
- **Kirol egokituaren atala** sortzearen aldeko apustua egiten duten **kirol klubak** edota klub osoak parte hartzen duen **proiektu inklusi- boak** abian jartzen dituzten klubak.

KIROLEAN DESGAITASUNARI ARRETA EMATEKO EREDUA

Azken lau urteotan, Gipuzkoako Foru Aldundiak **desgaitasunaren arretarako eredu bat** landu du kirol-eragileen artean. Eredu horren bidez, desgaitasunen bat duten pertsonen inguruko kirol jardueretan gehiago parte hartzea lortu nahi da, bai modu egokitan, bai modu inklusiboan.

Bestalde, DESGAITASUNARI ARRETA EMATEKO EREDUAREN barruan, JARDUERA FISIKORAKO ORIENTAZIO ZERBITZU (SOAF-KOZ) batzuk aurreikusten dira Gipuzkoako Lurralde Historikoko zenbait udalerritan, eta bertatik egingo zaie lehen harrera eta orientazioa kirol jardueraren bat egin nahi duten pertsonen. Zerbitzu horiek zuzenean koordinatuta daude bai GKEFren KIROL EGOKITU ETA INKLUSIBORAKO AHOLKULARITZA ZERBITZUarekin bai HEGALAK ZABALIK FUNDAZIOAREN HOBESGI PROGRAMArekin.

GKEFren udalekuak 2018

HOBKUNTZA PROPOSAMENA

Bildutako esperientzia positibo guzti horiek pentsarazten digute GIPUZKOA osoan gehiago ere egongo direla eta honek, ekin-tzarako proposamen ezberdinak abian jar-tzeko bide interesgarria irekitzen digu:

1. **ESPERIENTZIA INKLUSIBO EGOKIEN IKERKETA ZABALA**
2. **EREDUGARRIAK IZAN DAITEZKEEN ESPERIENTZIEN AURKEZPEN JARDUNALDIA**
3. **GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIAK onartutako identifikatzailea: ESKOLA ADINEAN KIROL INKLUSIBOKO PRAKTIKA ONAK.**

GOGORATZEKO GARRANTZITSUA

desGAITASUNA duen ikasle orok **EZIN DU** beti, inguruan antolatzen diren kirol jardueretan parte hartu.

Ikasleen ezaugarriek edota kirol jardue-raren ezaugarriek, faktore ezberdinek muga dezakete parte hartze guztiz in-klusibo bat.

Horregaitik da garrantzitsua kasu bako-i-tza bakarka aztertzea, norberaren gai-tasun eta beharrei egokitutako aukerak eskaini ahal izateko.

Era berean, komunitateko elkarte ezber-dinek egiten duten lanari balioa eman behar diogu, jarduera inklusibo edo eta egokituak antolatu eta kudeatzea erraz-ten bait dute.